

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (iskarna 1. nadst.). Uradno ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. večer. Vsak dan razen nedelje in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

VAROVANINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21.00, polletna K 10.80, četrtletna K 5.40, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 20.40; za ostalo tropske in Ameriko celoletno K 36.—

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 2. dopoldne in od 3. do 7. večer. Inzerati: enostopna letlistvica 30 vin., pogojen prostor, poslana v 10. rebranc 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Ne frankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštnine proste.

Stev. 756.

V Ljubljani, v četrtek dne 11. decembra 1913.

Leto III.

Trobente in zvonovi.

Tako plavajo upi po vodi in ginejo lepe sanje! Zjutraj navsezgodaj telegram, da so Rusini, ker sta jim Sylvester in Leo tako lepo pripravljala, sklenili, da opuste vsako obstrukcijo v državnem zboru, popoldne pa prijazno sporočilo, da so zadonele piščali, avtomobilske hupe, trobente in v električnimi baterijami premikani veliki zvonovi v dvorani poslanske zbornice. To je pač prav zabavna izprememba, in ves čas presenečenja se izraža v njej. Če bi bil državni zbor komedijašnica, bi Rusini že zato zaslužili aplavz, ker so dolgočasno obstrukcijo dolgih govorov prekinili z novim, četudi ne popolnoma originalnim momentom. Avstrijske obstrukcije so že tako vsakdanja reč, da mora biti človek kakor v opereti že s plagiatom zadovoljen, če le ne ponavlja tega, kar je bilo ravno včeraj.

Ali državni zbor bi moral biti vendar nekaj drugega kakor teater, in ob njegovih večnih krizah bi morali napovedati tudi krmarji državne ladje vprašati, kam da plovemo. Rusinska obstrukcija ovira delo zdaj že, odkar se je pričelo zadnje zasedanje; ovirala ga je pred počitnicami; in pred rusinsko obstrukcijo smo imeli slovensko klerikalno in pred njo smo imeli češko radikalno in še pred njo smo imeli nemško. In če se posreči na kakšen način poljsko-rusinska sprava v Galiciji, pa prenehajo Ukrajinci s svojo obstrukcijo v parlamentu, se že napoveduje zopet češko radikalna. V vseh metamorfozah avstrijskega parlamenta je na ta način obstrukcija edini trajni element.

Če se polasča vprico te žalostne nesposobnosti državnega zbora vsega prebivalstva skrajna razdraženost, se temu res ni čuditi. Kakšne simpatije naj bi tudi ostale med ljudstvom za parlament, ki se ohrablja le tedaj za funkcioniranje, kadar je treba polagati nove žrtve na molohov oltar, medtem ko pričakujejo vsi sloji delo za potrebe svojega življenja, pa ga ne ukažajo? Nobena socialna reforma, nobena gospodarska iniciativa, noben kulturni napredek ni mogoč v tej državi, le militarizem se hrani in redi, kakor da plava Avstrija v morju bogastva, iz katerega lahko zalema milijarde, ne da bi se kaj poznalo. Kadarkoli se zdrami najskromnejše npanje delavnih in produktivnih slojev, ga razocara obstrukcija, ki mori kati kakor slana.

Obstrukcija je postala že kar simbol avstrijskega parlamentarizma. In kadar izbruhne, si državni modrijani belijo glave, kako bi jo pre-

magali ali pa napravili z njo kompromis. Vedno od slučaja do slučaja. Bolezni same pa se še niso doteknili, kakor da je ni in kakor da ni treba niti diagnoze. In vendar je parlament bolan, pa mu nič ne pomaga odstranjevanje simptomov. Bolan je, ker je bolna Avstrija. Parlament je njen organ, pa ne more biti zdrav, če boleha ves organizem.

Državni zbor je poklican, da opravi skupne zadeve vse države. Ali njeni posamezni deli žive v takem vzajemnem razmerju, da niti ne pridejo do zavesti svojih skupnih interesov, vsled česar nima skupno delo zanje nobene cene. V tem, kar jim je najbližje, so nezadovoljni. Narodom se Avstrija ne zdi skupni dom, ki naj bi ga vsi čim lepše in udobneje uredili, temveč kot neka tuja sila, ki jih drži s trdo pestjo in jim ne dá dihati. Narodi v tej državi imajo skupne interese; ali do te zavesti ne pridejo, ker se čutijo nesvobodne, zapostavljane, pa vidijo le nasprotja in pripisujejo drug drugemu vzroke svojega gorja. In parlament, ki naj bi bil živ izraz skupnosti, je torišče bojev, ki mu izsesavajo vso moč.

Vsi narodi trpe zaradi tega, zakaj vsem je potrebno delo parlamenta. Obstrukcija je nezmiselnost, ker ne more nič drugega, kakor ovirati in razdirati. S cepinom se ne gradi. Ali kdor je pogan v blaznost, mu je zaman pridigati pamet. Dokler bodo med posameznimi deli države taki spori kakor doslej, se bodo zanašali v parlament in dotlej ostane obstrukcija trajna institucija avstrijskega državnega zbora. In dotlej bo parlament bolan, dotlej bo Avstrija bolna, in edina reakcija bo imela veselje.

Ozdravljenje bo le tedaj mogoče, ako se državni zbor reši tistih sporov, ki ovirajo zavest skupnosti. Rešitev narodnega vprašanja je pogoj za uspešno delo centralnega parlamenta, ki naj ga vsi deli smatrajo za svojega. Prav nacionalne obstrukcije pa potrjujejo resnico, da mora priti ta rešitev iz parlamenta samega. Najzagrizenjši deželni avtonomisti in državnoopravni fanatiki naskakujejo državni zbor in tako nehoti priznavajo, da je narodno vprašanje centralna, skupna zadeva.

Ali vse to je zaman dopovedovati nacionalnim šovinistom. Do rešitve pride šele tedaj, kadar se dovolj zdrami ljudstvo in pošlje v državni zbor zastopnike, ki bodo imeli trdno, pošteno voljo, da rešijo narodno vprašanje, ne pa da žive od njega.

Bolgarska zmaga.

Prvo veselo poročilo iz nesrečne vojne prihaja iz Sofije: Pri volitvah za sobranje, od katerih je pričakovala Radoslavova vlada velikansko večino, so dosegli bolgarski socialisti čudovit uspeh, ki mora zbuditi radostno presečenje po vsi kulturni Evropi. Sedemindesetdeset mandatov, to je okroglo četrtno vseh, je priborila socialna demokracija, in po številu poslancev je postala druga stranka v bolgarskem parlamentu. Dva mandata so imeli doslej socialisti v sobranju. Napravili so torej skok, da se mu morajo čuditi vsi, ki ne poznajo natančneje bolgarskih razmer.

Ali ta krasni uspeh je vendar razumljiv. Kljub temu, da je socialna demokracija na Bolgarskem ločena v dve frakciji, v »tesne« in »široke«, je socialistično delo v deželi izredno intenzivno. Bolgarski socialisti imajo bogato literaturo; skoraj je ni količkej pomembne socialistične knjige, da ne bi bila prevedena na bolgarsko. Delavstvo v privatnih in v državnih podjetjih je organizirano. Življenje v organizacijah je zelo razvito. Tudi velik del inteligence se resno bavi s socializmom. Njegovi pristaši niso le iz čuvstva v stranki, ampak z razumom in znanjem.

Razširjenju socializma je zelo pomagalo dejstvo, da so Bolgari resnično demokratičen narod. To priča vse njih življenje, to potrjujejo tudi njihove javne institucije. Kakor ostali balkanski Slovani niso nikdar poznali aristokracije. Zato se ni mogla med njimi razviti ona »etiketa«, ki postavlja ljudi in stanove na različne stopinje in sili one, ki so spodaj, da dvigajo oči kakor k bogovom, če hočejo vdano pogledati »boljšo« gospodo. Razlike so prihajale po naravnih poti gospodarskih faktorjev, in zato se nasprotja med bogastvom in siromaštvom niso mogla tako zakrinkavati kakor drugod. In spoznavanje gospodarskih nasprotij najboljše gladi pot socializmu.

Ko so se Bolgari osvobodili turške jarma, so hoteli biti resnično svobodni. Prostost jim ni bila fraza, ki lahko nadomesti resnico, ako se nalepoti. Politične pravice so bile temu nepoplačnemu ljudstvu same po sebi razumljive. Zdelo bi se jim naravno nezmiselnost, da bi morali prositi za dovoljenje, če se hočejo sniti in si kaj povedati. Tako so prišli tudi kmalu do splošne in enake volilne pravice, in sedanje volitve so se izvršile celo že po proporcionalnem sistemu.

Poleg svojega demokratičnega značaja je bolgarski narod zelo trezen in inteligenten. Oboje pa je važen pogoj za sprejemanje socialističnih nauk, ki zahtevajo več resnosti in razumevanja kakor bombastične, a prazne fraze.

Če so bila tla tako pripravljena za socializem, jih je pa balkanska vojna razorala, da je morala biti setev pri volitvah uspešna. Neizmerno gospodarsko bedo je povzročila ta vojna, in nihče razum socialistov ni mogel ljudstvu jasno pokazati, kaj ga je pahnilo v tako revščino. Obenem pa je narod spoznal, da se mogoci politično igrarajo z njim. Naj je bil na krmlu Danev, Gešov ali Radoslavov, za ljudstvo je bilo to vse eno. Ministri so bogateli, narod je stradal. Gospodje so diplomatizirali, ljudstvo je pretakalo svojo kri. Delavci, kmetje, dijaki so zmagovali in umirali na bojiščih, a več kakor so pridobili, so gospodarji zaigrali. Govorili so o narodni politiki, a zdaj je eden špekuliral s Peterburgom, zdaj drugi z Dunajem, ljudstvo pa je te špekulacije plačevalo s krvjo in z imetjem.

Ko so se pričele volitve, so gospodje Radoslavov, Genadijev itd. obširno pripovedovali o krivdi Danevov in Gešov; ali ljudstvo je spoznalo, da dolgi grešnik grešnika in da ne prinaša sreče ne rusofilski ne avstrofilski sistem. Če pošilja Ferdinand brzojave v Peterburg, ali pa če se suče okrog Berchtolda, je račun vedno enak, in plačevati ga mora v vsakem slučaju ljudstvo. In volilci so šli voliti socialne demokrate, pa so s tem izrekli: Ne za Rusijo, ne za Avstrijo, ampak za Bolgarsko. Ne revizije, ne revanše, ampak mir in slovo na Balkan! Federativna republika balkanskih narodov je na programu socialne demokracije, in zanj so glasovale ogromne množice bolgarskega naroda!

Ta krasna zmaga pomeni resnično začetek novega življenja na Balkanu in razglša važen nauk, ki ga je treba vpoštevati tudi v Avstriji: Ferdinand je v Sofiji neznačajna veličina. Njegova krona je od danes do jutri, in če hočemo varovati svoje interese na Balkanu, nam ne pomagajo pokloni in smehljaji Ferdinandov, Karlov itd., ampak treba nam je prijateljstva z balkanskimi narodi. Kajti tam dol živi demokracija, in kdor nje ne upošteva, dela račun brez krčmarja.

Volilci mestne kurije!

V torek, 16. t. m. volijo mesta in trgi svoje poslance v kranjski deželni zbor. Jugoslovanska socialna demokratična stranka je postavila v tem razredu sledeče kandidate:

V Ljubljani:

1. okraj (Št. Jakobski okraj, Dvorski okraj in predkraji)

IVAN MLINAR
korektor v Ljubljani
in

FRAN BARTL
upravnik v Ljubljani.

2. okraj (Šolski okraj, Kolodvorski okraj in Vodmat)

GAŠPAR STERMŠEK
železnikar v Ljubljani
in

JOSIP ZUPAN
mizar v Ljubljani.

Vsak teh dveh okrajev voli po dva kandidata in je treba oba zapisati na glasovnico.

V Idriji:

ETBIN KRISTAN
pisatelj v Ljubljani.

Sodrugji volilci! Glasujte složno za naše kandidate in skrbite, da se ne izgubi noben glas.

Po ostalih mestih in trgih Vas poziva stranka, da ne glasujete za klerikalne kandidate.

Deželno zastopstvo jugoslovanske soc. dem. stranke.

Dnevne beležke.

Ljubljanski Nemci kandidirajo v obeh okrajih mesta Ljubljane g. Kamila Panmerja in g. Ferdinanda Staudacherja.

Mezdno gibanje tiskarjev je trajno v akutnem štadiju. Izzivanja se sicer nadaljujejo in prav nič čudnega ne bo, če prileti iz delodajalskega tabora še en »šrekšus«, ki so ga pripravili gospodje delodajalci za tiskarske uslužbence. Poroča se nam, da bo menda v petek seja, na kateri bodo sklepali, če bi se izplačalo, še nadalje v teku teh 14 dni požgati kaj smodnika. Javno mnenje se naravnost zgraža nad početjem tiskarnarjev. Vse postopanje se mora imenovati igrakanje z usodo delavstva in z usodo slabейše situiranih tiskarnarjev. Tarif, ki so ga predlagali pomočniki, bi veljal le začasno, torej toliko časa, da se sklepe državni tarif. A gospodom tiskarnarjem se je tako mudilo, da niso mogli počakati, da bi se sklenil državni tarif, marveč so hoteli udariti delavstvo z bičem — gospodarjevim.

Nekateri tiskarniški podjetniki so silno nejevoljni, ker piše delavsko časopisje o sporu med pomočniki in podjetniki resnico. Najraje bi videli, da bi javnost ne izvedela prav ničesar o gentlemenem postopanju gospodov tiskarnarjev. Še te dni, katere so podjetniki milostno dovolili tiskarniškim pomočnikom in pomožnemu osebju, da smejo delati, bi radi pokazali vsemogočne gospodarje. Vsaka objektivna notica v delavskem časopisju o sporu jih bode in zato vohunijo med svojimi uslužbenci za avtorji poročil. V tem se prav očitno kaže vsa omejenost teh gospodov, ki menda mislijo, da čaka delavsko časopisje šele na pritisk delavcev, da piše o njihovih upravičenih zahtevah. Delavsko časopisje je pač samo za to, da brani delavce, ne da bi čakalo direktiv od te ali one strani. Seveda še zadnje dni bi gospodje radi šikanirali delavce, ker mislijo nač, da jim morajo biti delavci pokorni z dušo in telesom.

Tiskarna »Sava« v Kranju nas prosi, da sporočimo javnosti glede izpisa tiskarjev na Kranjskem, da tiskarna »Sava« svojim uslužbencem še ni odpovedala. To je resnica, da tiskarna »Sava« v soboto dne 6. decembra ni odpovedala svojim uslužbencem. Res je pa tudi, da tiskarna »Sava« do včeraj še ni priznala provizoričnega tarifa, kakor se nam sporoča z merodajne strani.

Pasivna resistenca med tiskarskimi pomočniki. Vsled oholiga postopanja tiskarniških podjetnikov so pričeli ponekod tiskarski pomočniki s pasivno resistenco. »Edinost« od torka izgleda tako, kakor bi jo bil dobil državni pravdnik v najhujši jezi v roke. Ima več praznih kolon kakor polnih, roke stavcev se nočejo več tako pridno gibati, odkar so gospodarji tako očitno pokazali svojo ljubezen do delavstva. »Gorica« je izšla za polovico manjša, kakor navadno.

Vzajemnost. Tiskarniški podjetniki so dobili ponekod že zaveznike. Neka meščanska korespondenca poroča namreč: Trgovci v nemškem delu Češke, zlasti trgovci z živili, so sklenili, da ne bodo dovolili stavekajočim tiskarniškim pomočnikom nobenega kredita in da jim bodo dajali blago le proti gotovemu plačilu. Temu sklepu so se pridružili še hišni posestniki, ki bodo vsem tiskarskim pomočnikom takoj sodnijsko odpovedali stanovanje in jih deložirali, če ne bodo pravočasno plačali stanarine. — Tako najdejo podjetniki takoj pomoč od vseh

strani, če je treba lopniti na delavce. No, tiskarji bodo te ošabni gospodi pokazali, da prav nič ne potrebujejo kredita in tudi hišni posestniki bodo prišli ob veselje, da bi metali tiskarje sredi zime na cesto. Pač ne poznajo krepke organizacije tiskarjev!

V kolodvorskem okraju stanujoče sodruge obveščamo tem potom, da bo v nedeljo dne 14. t. m. ob 10. dopoldan sestanek sodrugov, na katerem se bo razpravljalo o ustanovitvi podružnice »Svobode« za ta okraj. Lokal: Resljeva cesta št. 22.

Priatelje turističke opozarjamo na tukajšnjo podružnico delavskega turistovskega društva »Die Naturfreunde«. Ker se prične z novim letom nova poslovna doba te koristne športne organizacije, je sedaj najugodnejši čas za pristop. Vpisnina znaša 40 vin., letni prispevek pa 3 K, ki se lahko vplača tudi v obrokih. Redni občni zbor podružnice se vrši dne 15. januarja 1914. Podružnica ima svoj sedež na Resljevi cesti št. 22 in se tam zbirajo člani vsak četrtek ob 8. zvečer. Po članih vpeljani gostje vedno dobro došli. — Odbor.

Odhod železničarjev v Srbijo. V ponedeljek so se odpeljali štirje železničarji v Srbijo, da tam nastopijo službo strojevodij pri kr. srbski državni železnici. Kakor se nam poroča, jih je baje še več, ki jim nameravajo slediti. Res lepe razmere so pri nas zavladale. Kar ne gre v Ameriko, se pa odpravlja na Balkan, vzlic temu, da naši deželni kristjani na vsa usta vpijejo, kako dobri gospodarji so. Zaslepljeno ljudstvo pa jim vzlic vsem batnam verjame, kakor dosledno kažejo vse volitve. Mar naj res pri nas ostane v veljavi pregovor: »Nur die allerdümmeften Kälber, wählen sich ihre Metzger selber?«

Ustanovni občni zbor viške podružnice »Svobode« bo v soboto 20. t. m. ob 8. zvečer v gostilni »Amerika«. Vse sodruge na Viču pozivljamo, da do ustanovitve občnega zbora z vso vneto agitirajo za »Svobodo«.

Sodrugji, ki imajo še nabiralne pole za volilni sklad, naj odračunajo nabrane zneske ali pa tudi prazne pole do nedelje sodrugu Zoretu.

Avstrijski pekovski pomočniki nabirajo za svoje brezposelne tovariše, ki so člani organizacije, denar. Denar bodo razdelili med brezposelne tovariše kot posebno božično darilo.

Društvo jugoslovanskih uradnikov denarnih zavodov, krajevna skupina v Ljubljani priredi danes ob 8. zvečer v klubovi sobi restavracije Zlatorog prijateljski sestanek. Na dnevnem redu je poleg poročila tajništva tudi predavanje tov. Kralja o ustroju raiffeisenov. Tovariši udeležite se sestanka polnoštevilno! — Odbor.

Delavska solidarnost. Iz Berlina poročajo: Strokovna komisija je v sporazumu s socialno demokratično stranko izdala nabiralne pole. Nabrani denar bodo porabili za brezposelne člane strokovnih organizacij, in sicer kot posebno darilo za božične praznike. Člani bodo lahko sami odločili, če hočejo denar, ali pa blago. Za otroke brezposelnih bodo priredili še posebne božičnice z darili.

Koncert v kavarni »Evropa« bo nocoj. Koncertira »Ljubljanski društveni orkester« pod vodstvom koncertnega mojstra g. Bogomila Černyja. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstop prost.

Umrli so v Ljubljani. Franc Novak, rudar, 39 let. — Marija Debellak, gostja, 69 let. — Olga Weber, hči trgovca, 6 mesecev. — Rudolf Selan, sin železniškega delavca, 20 mesecev. — Matija Tešar, delavec, 51 let. — Vekoslav, Jerančič, sin železniškega delavca, 18 mesecev. — Ana Japelj, rejenska, 2 meseca. — Ana Oostinčar, strežnica, 45 let.

Najboljše slovenske pisateljice in pisatelje si je pridobil »Slovenski ilustrirani Tednik« za sotrudnike. Z novim letom 1914 se »Slov. Ilustr. Tednik« znatno razširi in bo priobčeval še več slik ter zabavnega in poučnega čtiva kakor doslej. Priporočamo »Slov. Ilustr. Tednik«.

Otrok je zgorel. V Jelenji vasi, občina Dolenja vas na Kočevskem, je zgorela lesena baraka Štefelnja. V baraki sta stanovala zakonska Stefančič. Pri požaru je zgorela tudi njihova hčerka Antonija, stara šest mesecev.

Drevo ga je ubilo. Iz Postojne poročajo: 1. decembra je šel v gozd leta 1857, rojeni posestnikov sin Mihael Možina iz Sela, kjer je sekal s svojimi brati hrast. Ko se je hrast že nagibal, se Možina ni prav odmaknil. Hrast ga je podrl na tla in Možina je počila lobanja. Umrli je še isti dan.

Hude zime. Leta 401 je bilo Črno morje čezincev pokrito z ledom, ravno tako leta 763, ko je celo del Dardanel zamrznil. V letih 860, in 1234. je Jadransko morje tako močno zamrznilo, da so čezenj v sanah prevažali blago iz Benetk v Dalmacijo. Leta 1081 je zamrznila reka Pad v zgornji Italiji.

K nesreči v Vremskem Britofu pri Divači nam še poročajo: Voda je zalila 13 rudarjev, od katerih je 6 domačinov in 7 tujecev. Štirje od teh ponesrečencev so oženjeni; trije imajo po dva otroke, eden pa šest otrok in ženo v postelji. Med ponesrečenci je tudi »šihmeister« Visočnik. V torek je prišel potapljač iz Trsta, a splošno dvomijo, da bi bil še kdo od rudarjev pri življenju, ker je voda silno visoka.

Kdor ima dober zaslužek

in si hoče svoje denarne dohodke ohraniti na vedno isti višini, mora na to

— Iz Vremskega Britofa smo dobili še naslednje poročilo: Britof, 8. decembra. Danes ob štirih popoldne se je nenadoma zgodila v tukajšnjem premogokopu velika nesreča. Voda je namreč udrila v rov in zalila dvanaest do petnajst delavcev. Natančno število ponesrečenec se še ne ve. Vsako upanje, da je še kdo od ponesrečenec živ, je izginilo, ker je voda 12 metrov visoka. Ob štirih popoldne se je dogodila nesreča, ob pol osmih zvečer so komaj začeli prazniti vodo iz rova. Veliko nesrečo je zakrivil nenasišni kapitalizem, ki se boji vsakih najmanjših stroškov za zanesljivo varnostne priprave. Že pred 9 meseci je opominjala nesreča podjetnike, da bi nekoliko poskrbeli za varnost v rovu. Takrat je ravno tako zalila voda rov, vendar so se delavci takrat rešili, ker so bili blizu izhoda. Kaj za to, če voda zalije 20 delavcev, saj dobe takoj 100 drugih, ne da bi bilo treba rov popravljati in napraviti varnostne priprave, ki bi onemogočile take nesreče.

Idrija.

— Nekaterim ljudem v pojasnilo. Ker sem opazil, da sem za časa sedanje volilne kampanje nekaterim gospodom iz idrijskega liberalnega tabora glavno sredstvo, s katerim operirajo proti socialno demokratični stranki ne le po gostilnah in kavarnah, ampak tudi že po naprednih volilnih shodih, ker sem bil meseca novembra t. l. tako drzen, da sem si dovolil v »Zarje« kritizirati nekvalificirano postopanje nekaterih posameznikov in rud. ravnateljstva glede na bivše rudniško gledališče, ki je bilo prvotno izročeno izključno delavstvu v porabo, potem pa kar nenkrat »Dramatičnemu društvu« v Idriji za igre, delavstvu pa le za samo rudarske shode, naj sledi naslednje v pojasnilo: 1. Brez vsake hvala si dovoljujem trdit, da sem bil prvi tisti, ki sem že pred dvema letoma sprožil misel, da bi bilo dobro, če bi delavstvo dobilo zapuščeno poslopje gledališča za svoje kulturne namene. Napravil sem v ta namen prošnjo na c. kr. rudniško ravnateljstvo v Idriji ter na delavsko ministrstvo na Dunaju. Prošnjo sem spravi v prvi tek s pomočjo sodrugov, ki so jo podpisali v imenu ostalega delavstva, ter s pomočjo socialno dem. poslancev na Dunaju. Uspeh je bil ta, da je ministrstvo naročilo, da se naj poslopje popravi ter izroči delavstvu v porabo za kulturne namene. Ko so se prostori popravljali, sem imel kot zastopnik soc. demokratičnega delavstva še toliko vpliva na prenovitev, da sem izposloval, da se je opustilo — oziroma odstranilo več opor, ki bi vsako večjo priredbo v gledališču ovirale. Tudi pri postavljanju električnih luči v dvorano sem imel še odločno besedo. Ko je bilo gledališče po sedanjem sistemu že dovršeno, so me nekateri gospodje iz naprednega tabora, katerih imena so na razpolago, strašili, da gledališče ne bo za delavstvo, ker bodo to klerikalci gotovo preprečili. Jaz sem, prepričan, da bo ministrstvo držalo svojo besedo, odločno zavračalo take strahove. Opazoval sem pa, da iščejo gospodje, ki so čakali kot oni, ki je prišel šele po dvanaesti uri na delo in hoteli meti svoj zaslužek kakor zgodnji delavci, prav pridno sredstvo, kako bi bili deležni dobrot, ki jih je delavstvo s trudom doseglo. In res! Priliko je dal sekijski načelnik gospod Toman, ki se je ravno v tem času, ko je bilo gledališče gotovo, mudil v Idriji. Domenila sva se jaz kot župan in gospod Gangl kot tedanji poslanec idrijskega mesta, da greva v deputaciji k zastopniku ministrstva ter mu predloživa razne težnje našega mesta. Med ostalinimi točkami, katere sva si skupaj z g. poslancom sestavila, je bila tudi ta, da se prosí, naj bi se prenovljeno gledališče poleg dovoljenih shodov prepustilo tudi za dramatične priredbe. S tem materijalom sva šla s tedanjim g. poslancom k sekijskemu načelniku. Govoril je v tej zadevi g. Gangl ter izrazil glede dogovorjenih točk želje obeh. Nisem se pa malo začudil, ko je g. poslanec pri točki »gledališče« izročil zastopniku ministrstva neko petico, katere vsebina ni bila meni znana, ker mi ni bila poprej izročena v pretres, dasi je bilo to edino pravilno, če sva šla roko v roki pred zastopnika ministrstva, kot je to veljalo za vse ostale točke.

Za resnico.

Roman.

Spisal Jožef Laichter.
(Daje.)

Stavili se je dovoli utrudil s tem govorom, bil je zardel, predeu je dovršil. Vsi pa so se vsuli okoli Ivana, trkali z njegovo čašo in izpili vino na srečno svidenje. Potem pa je vstal tudi Ivan, da napije. »In jaz zopet napijam na Vajino zdravje, oče in mamica!« izpregovoril je s presrečnim glasom. »Da so me zaprli, zaradi tega se danes pravzaprav že ne kesam več. Meni — meni samemu je bilo to v marsikakem oziru dobro, in celoti je bilo gotovo tudi nekoliko dobro. Ako praviš, oče, da mora imeti idealizem svoje meje, jaz ne sodim tako. Idealizem ne sme imeti mej, sicer neha biti idealizem. Prenagril se seveda ne bom nikdar, a tudi slaboten ne bom. Prav imaš, jaz najdem pravo pot. Toda kdor misli, da more ječa zlomiti trdno voljo, se moti. Tam človek raste, utrjuje se, in jaz čutim, da sem res vzrastel in se utrdil. Toda, ne bojte se! Znam uvaževati, da sem vam vsem napravil žalost, zlasti pa tebi, mamica. Tega ne bo več — bilo bi to tudi v prihodnje nespametno. Zadošča izigrati tako nalogo enkrat. Izvršil sem to in vem, kaj imam sedaj početi. Torej na svidenje in na naše zdravje!«

paziti, da vsled bolezni ni prisiljen prenehati služiti. Ker pa je vsakdo izpostavljen prepihu, mrazu, vlagi in drugim škodljivim vplivom, naj bi previden človek imel doma vedno Fellerjev prijetno dišeči zeliščni esenc-

Se bolj pa me je to neodkritosrčno postopanje presenetilo nekaj tednov pozneje, ko se mi je v običinski pisarni predložil odlok ministrstva po prepisu rud. ravnateljstva, da je gledališče izročeno »Dramatičnemu društvu«, ki sme vanje postaviti svoj igralni oder za stalno, delavstvo pa bo imelo prvenstvo samo za zgolj delavske shode. O tem sem obvestil takoj krajevni delavski odbor s pripombo, naj poizve pri rud. ravnateljstvu, če res delavstvo ne bo smelo v gledališču imeti nič drugega kot samo shode, torej brez iger in drugih priredb. Ko sem izvedel tudi od g. strani resnico, da je tako; sem bil res užaljen zlasti še, ker so naše delavske organizacije žrtvovale za nov igralni oder ne malenkostno svojo 1100 K, kar je sedaj brez vsakega pomena. Razume se, da sem bil zaradi takega zapostavljanja delavstva ogorčen in še tembolj, ker so se nam v par slučajih prošnje za prostore od rud. ravnateljstva zavrnile. Zato sem tudi izrekel kritiko v našem listu ne glede na politično pridobitev, kakor se misli in trdi ob vsaki priliki. Kar sem trdil glede neodkritosrčnega postopanja napram delavstvu v tem oziru, trdim tudi še sedaj. Izjavljam pa, da mi je dogovor med »Dramatičnim društvom« in krajevnim delavskim odborom, katerega sta podpisala dva odbornika, sedaj popolnoma znan ter, da je ta dogovor za delavstvo sprejemljiv, če se bo le tudi dosledno izvajal. Zato je zame z današnjo izjavo v tem oziru vsaka kritika končana in bi sploh do nje ne bilo prišlo, če bi se bil pred sklepom dogovora uročil vsaki stranki po en izvod dogovora, kakor se je storilo sedaj na moj pritisk. 2. Ako pa hočejo gospodje iz naprednega tabora iz tega še nadalje voditi boj ter izvajati konsekvence za slučaj ožje volitve, kakor trdijo njih zaupniki, jim je to popolnoma svobodno, kajti soc. dem. stranka ne bo pri tem izgubila nič, vprašanje pa je, če bo liberalna s takimi voditelji, ki nam napovedujejo tak boj, kaj pridobila. — V Idriji, dne 9. decembra 1913. — Ivan Štravs.

Idrijski volilci!

V nedeljo, 14. t. m. ob 9. dopoldne bo

shod volilcev

v dvorani pivarne pri »Črnem Orlu«.

Udeležite se shoda vsi!
Poroča naš kandidat Etbin Kristan, pisatelj v Ljubljani!

Socialistični glasovi pri volitvi v kmečki kuriji.

Ljubljanska okolica.

Vič: Anton Kristan 38, Ivan Mlinar 33.
Borovnica: Kristan 29, Mlinar 29.
Spodnja Šiška: Kristan 113, Mlinar 95.
Zgornja Šiška: Kristan 17, Mlinar 12.
Devica Marija v Polju: Kristan 10, Mlinar 9.
Moste: Kristan 19, Mlinar 18.
Dobrunje: Kristan 13.
Ježica: Kristan 7, Mlinar 7.
Brezovica: Kristan 5, Mlinar 4.
Št. Vid: Kristan 4, Mlinar 4.
Rudnik: Kristan 2, Mlinar 2.
Skupaj: Anton Kristan 257, Mlinar 213.

Radovljica - Kranjska gora.

Kranjska gora: Kristan Anton 27.
Lesce - Predtrg: Kristan 5.
Dovje: Kristan 2.
Gorje: Kristan 7.
Kropa: Kristan 3.
Jesenice: Kristan 87.
Brezica: Kristan 6.
Koroška Bela: Kristan 43.
Skupaj: 180

To so nekateri registrirani glasovi. Po poročilih, ki jih dobivamo od zaupnikov, je pa jasno, da se je naravnost veliko število naših glasov zametalo med »razcepljenec« in »neveljavne«.

Znova so zazvonile čaše, in okoli mize je bilo še presrečnejše. Ivan je pripovedoval o svojem življenju v ječi. Njegov utrjen obraz se je razjasnil. Nasproti so tudi njemu pripovedovali o svojem življenju, Vaclav o gibanju med dijaštvom, Otilija o svojih številnih snubačih, Ulrich in Libuša o šoli.

Za trenutek je stopil k odprtemu oknu. Z rokami v žepu se je zagledal na ulico. Baš se je peljal mimo poletni tramvajski voz, in ker je bila ura že šest proč, so se množice ljudi dremale pod drevesi na hodniku. Ivan je to videl, slišal je šum človeških glasov, izgubljal se hrum človeških korakov in dirajočih drošč. Na njegovo obličje je padel zastor resnih misli. Glej, življenje — torej zopet v življenje!

III.

Drugega dne se je zbudil zgodaj zjutraj. Toda vstal ni takoj. Podprl je glavo z rokami, ki so mu gledale iz široke nočne srajce, in nekaj časa premišljal, gledajoč na strop, kjer je brenče frčala muha.

Prva njegova misel je bila, da si je dejal, da je spal zopet pod očetovsko streho in da je vendar le boljše spati doma. In ogleduje stene svoje sobe, se je nehote nasmešnil. »Kako? Saj sem še včeraj tam — na Borih! In danes — že danes! Da, in kako sem premišljal včeraj o tem, kaj bo danes, kaj pride — v kaki razburjenosti sem vstal! In vse to je že tu, sem že tukaj!«

fluid z zn. »Elza-fluid«, da si pri nevarnejših boleznih na lico, pri glavobolu ali bolečinah v ušesih more takoj pomagati. Tudi lajša bolečine pri skrnini in protinevni bolečinah. To ni samo reklama, ampak je potrjeno od

Stajersko.

— Smrtne nezgode otrok. V Zgornjem Podgorju pri Slovenigradcu zaposleni žagar Korošec je moral popravljati žago in je zato ustavil kolo. Korošec je popravljal žago, njegov petletni sin Jakob se je pa med tem igral pri kolesu. Ker jez ni bil popolnoma zaprt, je voda počasi tekla in ko se je je dovelj nabralo, se je kolo zavrtelo. Kolo je zgrabilo otroka in ga s tako silo zagnalo med žaganje, da je tam obležal in se zadušil. — Petletna Marija Arznova iz Verhov pri Slovenigradcu se je polila tako močno z vrelo vodo, da je vsled opeklin prihodnji dan umrla.

— Skozi okno je skočila. V Sedrašu, občina Sv. Krištof pri Laškem, je skočila 4. t. m. ponoči nekoliko slaboumna rudarjeva žena Cecilija Pikel skozi podstrešno okno svojega stanovanja na cesto v domišljiji, da jo preganjajo sovražniki. Padla je sedem metrov globoko in obležala s polomljenimi udmi. Zjutraj jo je našel mož mrtvo.

— S koptom. Iz Sevnice poročajo: 4. decembra so se vozili posestniki Marko Kosmus, Alojz Baumann in Janez Kolman iz Rajhenburga proti Sevnici. Baumann je kočijažil in ko je stopil za nekaj trenutkov z voza, je izročil vajeti Kolmanu in ga opozoril, naj bo previden, ker je levi konj hud. Kljub temu je Kolman udaril tega konja. Ko je Baumann šel zopet na voz, je razjarjeni konj Kolmana tako sunil v obraz, da se je ves okrvavljen zgrudil in umrl v petek, ne da bi se bil še kaj zavedel.

— Hrastnik. V naši ljudski šoli poučuje veronauk neko kaplanče, z imenom Lukman. To petelinče brska povsod tam, kjer ga nič ne briga. Najbolj na potu so mu pa seve napredni listi. Skozi leta sem rabijo otroci v šoli za podlago prebrane liste po največ »Zarje« in »Sl. Naroda«. Ker ne vidi »Slovenca« in drugih klerikalnih listov, ga srce boli. Ko je videl, da so otroci prebirali zgodbičo o Johanci, ga je tako razjezilo, da je sam otrokom te podlage vzem. Sedaj zahteva, da naj krajni šolski svet naroči za otroke podlage: A to stane denar. Ne vemo, ali se bo krajni šolski svet vdal temu petelinu. Ampak naše mnenje je, da kaplana prav nič ne skrbi, kaj imajo otroci v šoli. On je izključno za to tu, da podučuje veronauk, vse drugo ga nič ne briga. Dovolil je otrokom pač to, da imajo nemške liste lahko, ampak le »Zarje« in »Sl. Naroda« ne. Gospod kaplanče ali vas je sklep zadnje občinske seje tako razjezil? Povemo samo to: Zapomnite si, da Hrastnik ni gorska vas, temveč industrijski kraj in da naši delavci niso backi kakor gorski kmetje.

— Iz Brežic. (Dopis.) Med tukajšnjimi železniškimi delavci sta dva, ki imata izredno dobre nosove in dobro zobjevje. Vse, kar imajo drugi dobrega, takoj zavohata. Pri čuvajih, ki imajo poleg čuvajnice košček zemlje, sta tako dolgo naprej vohala, potem pa grizla, da sta odgrizla čuvajema v čuvajnicah št. 35 in 36 kos zemlje, ki je bila čuvajema vendar nekoliko v pomoč ob tej draginji. Čuvaj na čuvajnici št. 35 je v taki stiski, da gleda revščina iz vsake špranje. Enajst otrok ima in vsi so pod 15. letom, ona dva delavca, Napožlan in Zašek, sta pa oba posestnika in eden nima nobenega otroka. Čudno je tudi, da gre železniška uprava temna dvema tako na roko. Drugi delavci in čuvaji še s prošnjami ne dosežejo nekaj gnilih pragov, ta dva sta jih dobila zvrhan voz. Napožlanu in Zašku danes prav resno povemo, da naj jenjata griziti, ker drugače si lahko polomita zobe.

— Morilec alkohola. Iz Vranskega poročajo: Jožef Razgon se je 2. decembra tako napil, da je obležal za pečjo v gostilni Metelanovi. Med spanjem je pa padel s peči in se tako močno ranil na lobjano, da je naslednji dan umrl, ne da bi se bil pred smrtjo še kaj zavedel.

— Iz ljubosumnosti. Iz Studencev pri Mariboru poročajo: Strojevodja Polenac je bil že dlje časa ljubosumen na svojo ženo. Na praznik, 8. decembra, je prišel okolo devetih zvečer nenadoma domu in je res dobil svojo soprogo z njenim ljubimcem Ivanom Peskom. Polenac se je vsled tega silno razburil in je v tej razburjenosti ustrelil štirikrat na ženo. Ljubimec je zbežal. Ena krogla je zadela Polenačevo v

mnogih zdravnikov. 12 steklenic tega nepogrešljivega ohranjenca zdravja pošilja franko za 5 kron lekarna E. V. Feller, Stubica, Elzatr. št. 252 (Hrvaško).

Ka....

usta, druga v vrat. Smrtno nevarno ranjeno ženo so prepeljali v mariborsko bolnišnico. Polenaca so aretirali prav takrat, ko je šel sam na sodišče.

— Svinjar v kuli. Pri okrožnem sodišču v Ljubnem je bil na tajni obravnavi obsojen na deset mesecev težke ječe »častivredni brat« Franc Thumfahrt iz reda Benediktincev, ker je zlorabljal šolobvezne dečke. Pa še toliko sramu ni imel, da bi se bil skrival, ampak je uganjal svoje svinjarije na javnih prostorih in vpričo ljudi. Star je 50 let.

Žepni koledar

za delavce in prometne uslužbence
je izšel.

Koroško.

— Črna. (Nezgoda v rudniku). V noči ob 3. na 4. decembra je ponesrečil v rovu Helena rudar Jurij Sperdin. Velik kamen mu je padel na levo nogo in mu jo zmečkal. Prenesli so ga v rudniško bolnišnico. Od 10. oktobra dalje je to že peta nezgoda v črnem rudniku.

— Prijet ropar. V Pliberku so aretirali v gostilni »pri Kroni« brezposelnega delavca Josipa Rebeca in njegovo spremljevalko, brezposelno Katarino Stravs. Rebec je napadel na polju pri Pliberku delavca Matevca Hanina, ga pobil na tla in mu vzel uro, verižico in 20 kron denarja. Hanin je težko ranjen na glavi, Rebec je rop priznal.

Trst.

— Tržaška deželna konferenca. Naše poročilo o tej konferenci moramo popraviti v toliko, da je bila izvoljena v politični odbor tudi družica Antonija Gornikova.

Državni zbor.

Dunaj, 10. decembra.

Rusini so danes presenetili zbornico s hrupno obstrukcijo najenergičnejše sorte. Spravili so v državni zbor vse tiste instrumente, katerih je bilo govora, ko so obstruirali v gaških deželnem zboru. Tudi glasoviti električni zvonovi so zvonili in kraval je bil tako velik, da je vse strmelo. Poslanec Licht, ki bi bil moral kot poročevalec govoriti o osebnih dohodkih, je bil brezmočen kakor otrok. Rusini so izsilili konferenco klubskih načelnikov, na kateri so izjavili, da dopuste glasovanje o osebnih dohodkih, ampak pod pogojem, da se zbornica potem zopet odlogi do 17. decembra. Na tej podlagi se je res sklenil kompromis. Ker pa je imela popoldne tudi avstr. delegacija sejo, so morali zbornico sejo odgoditi do 7. zvečer. Pol noči se je potem glasovalo o predlogih glede na osebno dohodarino. Socialni demokrati so dosegli to, da se je sprejel njih predlog, po katerem se zviša eksistenčni minimum na 1600 kron.

Do 17. decembra pa bo imel proračunski odsek posvetovanja.

Seja.

Dr. Sylvester odprta seja ob 11. dopoldne. Pred dnevnim redom se oglasi Rusin Petri wasjevič za besedo in izjavi: Preden so se prekinile razprave drž. zbora, nam je vlada obljubila, da bo volilna reforma za gališki dež. zbor najpoznejše do včeraj v drugem in tretjem čitanju rešena. Ker se to vsled zavlačanja od strani poljske konservativne stranke in vsled čudovite pasivnega držanja vlade ni zgodilo, predlagam naj se prekine seja za eno uro, da moremo siliti piti v stik s strankami te zbornice.

Groß Stürggh

izjavlja, da vlada ni dala in ni mogla dati tistih obljub, kateri govori poslanec Petrušijev (Rusini ugovarjajo) Apelira na zbornico, naj se sodi, če ni storila vlada več kot mogoče. (Med

nič drugega, nego nasilje ubijati z nasiljem. Kajti če je vse zlo v nasilju, pa je v nasilju v bojevitosti tudi edina rešitev, edini pogoj polnega življenja, čisto tako, kakor so ga naučili razni vplivi. V takih hipih je stal na trdnih tleh, zrl popolnoma jasno pred-se in bil popolnoma zadovoljen s svojim življenjem.

Toda naglo je prihajala reakcija. A reakcija je bila huda. Tu se je spominjal, s čim se je začela napredna stranka in s čim je začel on sam. Spominjal se je svojega bivšega idealnega, pravdnostnega kopnenja. Spominjal se je reformnega obiščevanja, o katerem se je mnogo govorilo, o katerem si je sam mnogo govoril — in dasi si je likratni pravil, da je bilo vse otročje, ne — ne, vendar je bilo tudi srečno v njem. Seveda drugo naziranje na življenje je moralo priti, saj je življenje zares drugo — saj je človek — kaj pa je človek? »Toda vendar!« In tu se je uklanjala njegova glava na prsi — in znova je vzdihoval: »Toda vendar!« In v notranjosti se je zopet izpraševal: če je tak nazor res moral priti in sploh — in zlasti to vse, kar je temu sledilo. Da, ali je moral priti? »Ne — ne!« je žalostno zanikaval. »Ne, ne, nič bi ne bilo smelo priti! Bolje bi bilo i napačno gledati med svet, da bi se ne videlo, kaj je človek in kaj odločuje v življenju, bolje je vrtoglavit se v sanjah in ohraniti si prvotno, idealno, pravdnostno višino. To mi smelo, to gotovo ni moralo priti!« (Daje.)

Kriminalna drama „Kriv“ 5 delov Francoska veseloigra Mesečniki 2 del.

velik smešni uspeh.

V Lvovu se dela nad vse marljivo in silno v dež zboru ni neugodna. Pri vseh straneh je resna volja, da se izvrši volilna reforma po razmerah, mora le motiti ugodni razvoj zadeve. Gospodje naj bi v interesu stvari opustili za sedaj svoj predlog in izrazili svoje želje na konferenci klubskih načelnikov, ki jo je predsednik napovedal za pol 4. popoldne. Drugače bi nakopljeno odgovornost, na katero jih mora ministrski predsednik opozoriti.

Prvi kraval.

Pri glasovanju se odkloni Petrušijevičev predlog. Rusini začno piskati na piščalke, trobentati in tolči po pulitih. Medtem se sprejme v tretjem čitanju zakon o davku na žgane. Rusini viharo protestirajo in povečavajo hrup svojih instrumentov.

Predsednik Sylvester podeli besedo poročevalcu Lichtu, k zaključnemu govoru o zakonu o osebni dohodnini. Rusini razgrajajo na vso moč dalje. Licht ne more govoriti.

Naposled se snidejo, medtem ko se v zbornici nadaljuje hrup, na predlog načelnika poljskega kola klubski načelniki na posvetovanje.

Posvetovanje starejšin.

Dr. Leo in dr. Sylvester pravita, da ni za hrupno obstrukcijo niti najmanjšega povoda, ker so Rusini obljubili, da dovolijo za danes glasovanje o osebni dohodnini.

Dr. Diamand (soc. dem.) izjavlja, da so dali Rusini svojo obljubo zaradi osebne dohodnine le v domnevanju, da bo do tedaj galicijska volilna reforma rešena. Ne more se pa ta, da ni vlada prav nič storila, da bi se dosegel vsaj med poljskimi strankami večine sporazum v tem vprašanju.

Stölzel, Kramář in Fink se izrekajo proti konferenci načelnikov, češ, da ni nobenih garancij, da bodo Rusini v bodoče držali svoje obljube. Glasovanje o osebni dohodnini naj se izvrši na vsak način; če je treba, naj se glasuje en bloc.

Socialni demokrati

izjavljajo, da je taktika Rusinov obsodbe vredna; če želostneje pa bi bilo, če bi si zbornica zadatga dovolila prekršitev poslovnika. Veliko pametneje bi bilo, če bi se prekinila seja, pa se sklicala nova konferenca načelnikov.

Staněk (češ. agr.) pravi: Takoj ko se je raznesel glas, da se hoče glasovati en bloc, je naša stranka priglasi lajšjo vrsto predlogov glasovanju po imenih.

Kramář vehementno napada Rusine in njihovo najodločnejši boj proti takim obstrukcijam. Umaknejo naj se vsi izpreminjevalni predlogi, da bo mogoče glasovanje en bloc.

S Kramářevim predlogom se strinjajo samo ruski, socialni in nemški nacionalci.

Ob 1. popoldne

prekine predsednik javno sejo.

Ob 2. se snide

konferenca starejšin.

Rusin Levickij podaja izjavo, ki pravi: V bistvu to, kar je povedal dr. Diamand.

Grof Stürgkh pravi, da je smatral situacijo bolj optimistično, pa ni kriv, če ga je morda prevarila. Treba je računati z razmerami.

Vasiljko (Rusin) predlaga, naj se zvečer glasuje, ampak Rusini morajo vztrajati na tem, da se ne prične danes z zakonom o državnih predodkazih. Potem naj se napravi pavza do 17. decembra, da se dovrše galicijske razprave.

Dr. Adler pravi, da bi bil ta predlog lahko podlaga za sporazum. Upa, da ne bodo Rusini tako trmast, da ne bi smel nocoj vsaj kakšen govornik govoriti o državnih predodkazih.

Dr. Diamand meni, da bi se pavza lahko porabila za razpravo proračunskega provizorija. Temu ugovarja kršč. soc. Fink.

Posl. Seitz opozarja, da mora biti finančni zakon in proračunski provizorij rešen do konca leta. Proračunski odsek bi torej lahko vzel prorač. provizorij v delo.

Grof Stürgkh meni, da bi bilo to koristno.

Seja se prekine za četr ure, da se morejo Rusini pomeniti s svojimi tovariši. Ko se zopet odpre, izjavlja Cenci, da nasprotuje Italijani prvemu čitanju provizorija, dokler ni zagotovljena pravočasna rešitev italijanske fakultete.

Po daljši debati resumira predsednik, da je večina za to, da se odkaže provizorij odseku brez prvega čitanja.

Seja zbornice, ki je bila pri odgoditvi napovedana za 4. popoldne, se ob tem času zopet odgodi do 7. zvečer.

Večerna seja.

Dunaj, 10. Ob 7. zvečer je predsednik Sylvester zopet odprl sejo.

Licht je imel zaključno besedo o zakonu o osebni dohodnini.

Nato se je pričelo glasovanje, ki sedaj, ob 11. zvečer, še traja. Skoraj vsi predlogi finanč-

nega odseka se sprejmejo brez izpremembe. Vse socialno demokratične predloge razun enega odklanja večina.

Uspeh socialistov.

Ob veliki napetosti se glasuje o predlogu socialnih demokratov, naj se določi 1600 K dohodkov za eksistenčni minimum, ki ostane še neobdačen. Predlog se sprejme s 196 glasovi proti 195, torej z enim glasom večine. (Doselej je bil eksistenčni minimum 1200 K.)

Ostali predlogi socialnih demokratov se zaporedoma odklanjajo.

Ob 11. zvečer traja seja še dalje.

Dunaj, 11. Glasovanje se je končalo ob pol 12. ponoči. Potem se je zaključila seja. Prihodnja seja bo 18. decembra.

Zadnje vesti.

AVSTRIJSKA DELEGACIJA.

Dunaj, 11. Včeraj ob 4. popoldne je imela avstrijska delegacija plenarno sejo, na kateri je govoril tudi delegat

sodr. dr. Ellenbogen.

Razložil je vzroke balkanske vojne in pad evropske Turčije. Kar se je zadnje leto zgodilo na Balkanu, ni v bistvu nič drugega, kakor to, kar je bilo leta 1789 na Francoskem in leta 1848 po drugih državah. Bila je revolucija proti fevdalizmu. Edina naloga naše zunanje politike bi bila ta, da bi bila spoznala, da je Avstrija doigrala svojo vlogo na Balkanu. Naša politika je bila nervozna, histerična. Edin uspeh ki ga je dosegla, je velikansko oškodovanje našega gospodarstva, smrtno sovraštvo Srbije, razdor z Rumunijo, nevolja na Nemškem in ogorčenje po vsej Evropi. Razbitje balkanske zveze ni noben trajen uspeh. Naša edina naloga je, da skrbimo za domačo ureditev zlasti na gospodarskem polju. Govornik protestira proti neizmernim vojaškim zahtevam.

Zanimiv govor je imel delegat Bärnreiter.

PULJSKI OBČINSKI ŠKANDAL PRED CELOVŠKO POROTO.

Celovec, 10. Današnja obravnava se je pričela z zaslišavanjem likvidatorja v mestni blagajni Quarantotta. Obdolžen je, da se je udeleževal tatvine občinskega denarja skupno z Galantijem in Horrakom. Quarantotto taji vsako krivdo. Pravi, da je smatral denar, ki ga je dobival od Galantija kot predujem in kot odškodnino, ker ga je včasih nadomeščal. Prizna, da je dobil od Galantija štiri- do petkrat po 400, 500 in 600 K. Potem pove tudi, da se je ves magistrat, začeni z županom, trudil, da reši Galantija. Horraka zaslišavajo nemško. Prizna vse, a se tako joka, da ga najprej nihče ne razume. Pravi, da je moral skrbeti za svojo družino in za družino svojega svaka. Obe družini sta šteli 14 oseb. Ko je hodil na komisije, je zaračunaval večje stroške in delil denar z Vittorijem. Župan je vedel za to postopanje, pa ga je molče pripuščal. Descovich priznava deloma svojo krivdo. Prizna, da je pomagal prikrivati poneverjenja in da je zato dobil 700 do 800 K. Dobival je 120 K na mesec, pa je moral skrbeti za sestre in bolno mater, ki je v zadnjem času prestala dve težki operaciji. Ko je omenil mater, se je začel silno jokati. Negri priznava deloma svojo krivdo in pravi, da je dobil le 180 K. Ob pol ene prekinejo obravnavo, ki se nadaljuje ob pol štirih popoldne. Vittori je obdolžen, da si je zaračunaval višje komisijske stroške. Vittori taji to. Fillinich se zagovarja v nemškem jeziku in zelo obširno opisuje svoje delo za občino, ki je bilo občini vedno v korist, nikdar pa v škodo. Ob pol šestih zvečer je zaslišavanje obdolženec zaključeno. Nato prične čitanje izpovedb, ki sta jih podala pobegla uradnika Privilegio in Juch. Privilegio pravi, da je žrtve Galantija in silno obtežuje Bigatta. Juch pravi, da sta ga zapeljala Galante in Privilegio. Ob 7. zvečer je bila obravnava zaključena. Jutri prične dokazilno postopanje.

Zakaj pač?

je „Pravi :zagrebški Franck: tako priljubljen pri naših gospodinjah?

Le zaradi svojih prednostil krepak okus,

zlatorujava barva,

nedosežna izdatnost.

Tovarniška znamka:

Kavin mlinček.

el am 107/25.649

Predstave 2 uri, ob 3, 5, 7 in 9.
10 v. zvišane cene. Šolski mlad. prepo-
vedano. 6 dni od sobote 13. do četrтка 18.

NEZGODA V RUDNIKU.

Charkow, 10. V narnerskih premogokopih je bila eksplozija. Pet rudarjev je mrtvih, pet težko ranjenih.

TRIJE PARNIKI SO SE POTOPILI.

London, 10. Iz Novega Jorka poročajo: Na velikih jezerih so grozni viharji. Trije posbni

parniki, ki oskrbujejo promet med jezeroma Michigan in Erie so se potopili z vsemi potniki vred.

Odgovorni urednik Etbin Kristan.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Po trdem delu — razvedrilo je zabavno in poučno čtivo.

Delavke, naročite si „Slovenski Ilustrovani Tednik!“

Koder Slovenci prebivajo, pov-
sod je razširjen

„Slov. Ilustrovani Tednik“

Vsakdo ga rad čita.

Naročite si ga in pridobivajte
mu novih naročnikov!

Delavci, naročite si „Slovenski Ilustrovani Tednik!“

Mnogo užitka, zabave in pouka vam nudi Slov. Ilustr. Tednik.

Čipkasto blago, čipke, uložki, vezenja

svila, posamentirja, gumbi, zaboti in vse druge modne potrebščine za dame v obilni izbiri in dobrega okusa v

modni trgovini za dame

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Na drobno.

Telefon št. 266.

Telefon št. 266.

Na debelo.

Dober cen premog vseh yrst
prodaja

Franc Uher, špediter

Koks.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 4.

Briketi.

„SLAVIJA“

GENFRAINI ZASTOP „SLAVIJE“ VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI

VZAJEMNO ZAVAROVALNA BANKA V PRAGI,

ki je največji slovenski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopleje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, posebno za življenje in proti požaru le pri njej. — BANKA „SLAVIJA“ ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preiskrbi je za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čist dobiček svojim članom. Zivljenske police banke „Slavije“ so neizpodbite in nezagledljive. Gnočno podpira banka „Slavija“ narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrodelnim namenom in stremi za izboljšanjem in osvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond nad K 58 milijonov jamči za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenjskega oddelka K 2,783.740-70 Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 123.257.695-77. Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in postilne prosto

Potniki
v severno in južno AMERIKO
se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi
AVSTRO-AMERIKANA
Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro
najnovejši brzoparniki z dvema vrtnicama, električno razsvetljavo,
brezličnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da
dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, postelje, kopeli itd.

Odhod parnikov:
v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.
Trst-New-York, vsako soboto.
Trst-Južna Amerika, vsakih 14 dni.
Trst-Kanada, vsak mesec.
Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni
agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:
SIMON KMETETZ, Ljubljana,
Kolodvorska ulica šte. 26.

Občno konsumno društvo v Idriji

naznanja s tem, da je v svoji seji dne 9. svečana 1913 sklenilo, da se hranilne vloge članom
obrestujejo od 1. januarja 1913 naprej po 5 odstotkov.

Kredit do 30 dni je obresti prost. Čez 30 dni do 6 mesecev se imajo računati obresti po 6 odstotkov
Od kredita nad 6 mesecev pa po 7 odstotkov in sicer že od 30 dni naprej.
Hranilne vloge sprejema društvo vsak dan med uradnimi urami od 8. zjutraj do 12. dopoldne ter
od 2. popoldne do 6. zvečer. — Odpovedni roki so pri društvu najprimernejši in varnost vlog
najboljša, kajti za varnost garantira premoženjska in blagovna vrednost. Vsak član najlažje zaupa
svoje prihranke svojemu zavodu.

Načelstvo.

Družinski kruh

iz pekarnice

„Konsumnega društva
za Ljubljano in okolico“

je najboljši in najcenejši.
Hlebi po 1.75 kg veljajo
samo 56 vin.

Dobi se v vseh prodajalnah
„Konsumnega društva za Ljub-
ljano in okolico“. — Člani,
segajte po njem!

Produktivna zadruga ljub- ljanskih mizarjev v Ljubljani

r. z. z. o. z.

se priporoča cenjenemu ob-
činstvu pri nabavi vsakovrst-
nega pohištva, ki ga izdeluje
v lastni, najmoderneje oprav-
ljeni tovarni na Glincah pri
Ljubljani.

Priporoča se tudi za vsa druga
v mizarstvo stroko spadajoča
dela.

Delo je vedno solidno,
točno in prav poceni.

Proračune se na zahtevo do-
pošlje brezplačno v najkraj-
šem času.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

registrovana zadruga z omejeno zavezo

naznanja svojim članom, da glasom skupne seje nadzorstva in na-
čelstva z dne 17. januarja 1913 obrestuje odslej

hranilne vloge članov po **5 1/2 0** od dne vloge
do dne dviga.

Dosedanje stanje hranilnih vlog 51.000 K. Dosedanje stanje deležev 32.000 K.
Rezervni zaklad 8000 K. Denarni promet leta 1912.: 1,487.639 K 18 vin.

Pisarna društva v Špodnji Siški, Kolodvorska cesta.

Prodajalne: v Ljubljani: Sodna ulica, Bohoričeva ulica, Krakovski
nasip; v Siški: Kolodvorska cesta, Celovška cesta; na Viču, v Trziču,
na Jesenicah, na Savi in na Koroški Beli.

Pekarna v Spod. Siški, Celovška cesta.

Načelstvo.

Načelstvo.